

Správa z monitorovania energetickej náročnosti verejných budov za rok 2018

Predkladá:

Slovenská inovačná a energetická agentúra

Vypracované v marci 2019

Obsah

1. Úvod	3
2. Informácie o obnove budov v pôsobnosti ústredných orgánov štátnej správy	3
3. Plnenie záväzného cieľa podľa čl. 5 smernice 2012/27/EÚ – finálne hodnoty za rok 2017 a predbežné hodnoty za rok 2018.....	4
4. Záver.....	7

1. Úvod

Správa je predkladaná podľa §10 ods. 10 zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti (ďalej len „zákon“) a vyhlášky č. 192/2016 Z. z. o monitorovaní energetickej náročnosti verejných budov.

Proces spracovania údajov prebieha v dvoch etapách. Zmonitorované údaje za predchádzajúci kalendárny rok vstupujú do predbežného hodnotenia a sú podkladom pre ročnú správu o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti. V nasledujúcom roku sú údaje verifikované a doplnené o dodatočne zistené úspory. Finálne údaje za rok 2017 sú teda dostupné začiatkom roku 2019 v zmysle metodík štatistického zisťovania.

Predmetom kapitoly 2 sú predbežné údaje za rok 2018 zistené na základe legislatívnej povinnosti ústredných orgánov štátnej správy podľa §10 ods. 8 zákona.

Predmetom kapitoly 3 sú finálne údaje pre plnenie cieľov podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti za rok 2017, ktoré Slovenská republika plní alternatívnym spôsobom, ako aj predbežné údaje za rok 2018, ktoré budú v nasledujúcej správe z monitorovania energetickej náročnosti verejných budov aktualizované. Alternatívny spôsob výpočtu úspor pre plnenie cieľa Slovenskej republiky umožňuje započítať úspory za všetky verejné budovy, t. j. aj budovy nespádajúce pod povinnosť podľa §10 ods. 8 zákona.

2. Informácie o obnove budov v pôsobnosti ústredných orgánov štátnej správy

V zmysle §10 ods. 8 mali ústredné orgány štátnej správy (ÚOŠS) povinnosť poskytnúť údaje za významne obnovené budovy podľa §10 ods. 8 v štruktúre podľa vyhlášky č. 13/2016 Z. z. príloha č. 5 za rok 2018 do 28.2.2019.

Na základe údajov o aktivitách poskytnutých pre monitorovací systém energetickej efektívnosti (MSEE) bolo možné identifikovať v niektorých významne obnovených budovách tieto vykonané technické opatrenia:

- Komplexná obnova budovy
- Zateplenie obvodového plášťa
- Zateplenie strechy
- Výmena otvorových konštrukcií
- Inštalácia tepelného čerpadla

Tab. 1: Objem úspor energie v budovách ÚOŠS

Rezort	Úspora kWh
Ministerstvo spravodlivosti	931 752
Ministerstvo zdravotníctva	681 691
SPOLU	1 613 443

3. Plnenie záväzného cieľa podľa čl. 5 smernice 2012/27/EÚ – finálne hodnoty za rok 2017 a predbežné hodnoty za rok 2018

Podľa požiadaviek čl. 5 smernice 2012/27/EÚ musí každý členský štát zabezpečiť, aby sa od 1. januára 2014 každoročne obnovovali 3 % z celkovej podlahovej plochy vykurovaných a chladených budov, ktoré vlastní a využívajú ústredné orgány štátnej správy tak, aby sa dosiahli aspoň minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť budov. Tento cieľ možno plniť aj alternatívnym spôsobom, ktorým sa do roku 2020 dosiahne rovnaký objem úspor energie ako základným prístupom. SR notifikovalo v roku 2013 plnenie cieľa úspor energie vo verejných budovách podľa čl. 5 alternatívnym spôsobom podľa čl. 5 ods. 6. smernice 2012/27/EÚ, t. j. cieľ úspor energie budov je vykazovaný v energetických jednotkách a na jeho plnenie je možné použiť aj iné opatrenia ako významnú obnovu budovy. V rámci alternatívneho prístupu bol podľa notifikačnej správy z roku 2013 stanovený ročný cieľ úspor energie vo výške 52,17 GWh/rok.¹⁾

Pokračovaním monitorovacieho procesu aj po uzávierke dát pre **spracovanie ročnej správy za rok 2017 boli zistené ešte niektoré údaje za obnovené budovy, ktoré priniesli dodatočnú úsporu 1,50 GWh spadajúcu do obdobia roku 2017. Predbežne zistený výsledok 48,21 GWh uvedený v ročnej správe 2017 bol korigovaný na finálnu hodnotu 49,71 GWh.** Staršie obdobia už neboli korigované. Ročné plnenie čl. 5 smernice 2012/27/EÚ podľa doteraz zistených údajov po zavedení rozšírenia monitorovacieho procesu dosiahlo v roku 2018 úroveň 158,2 % (viď tabuľka č. 2).

Tab. 2: Aktualizovaná úspora energie (plnenie ročného cieľa) vo verejných budovách podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ podľa jednotlivých rokov

Rok	Cieľ ročný	Reálne plnenie ročného cieľa		Rozdiel pri plnení ročného cieľa	Plnenie ročného cieľa po prerozdelení úspor
	[GWh]	[GWh]	[%]	[GWh]	[GWh]
2014	52,17	43,79	83,9%	-8,38	52,17
2015	52,17	91,06	174,5%	+38,89	52,17
2016	52,17	38,89	74,5%	-13,28	52,17
2017	52,17	49,71	95,3%	-2,46	52,17
2018	52,17	82,54	158,2%	+30,37	52,17
					Zostatok pre roky 2019 a 2020: 30,37

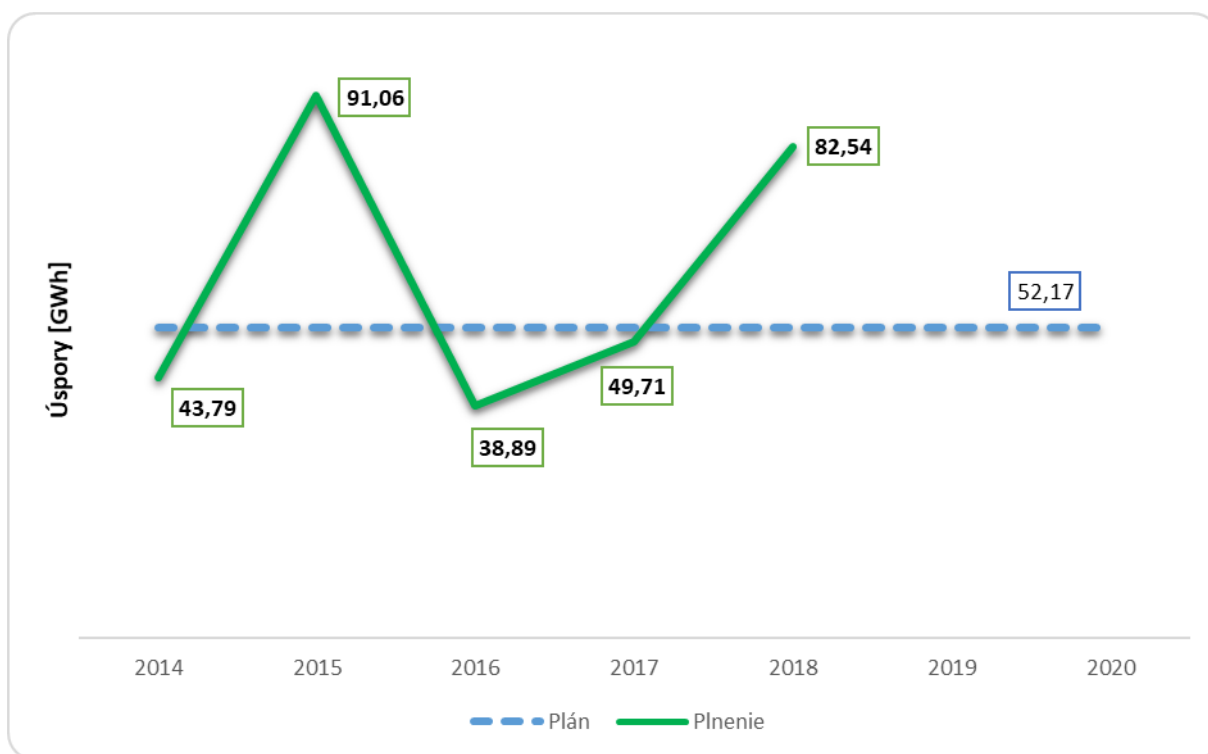
¹ Notifikačná správa k alternatívnemu prístupu podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti. Správa zaslaná Európskej komisii dňa 27.12.2013.

Vyhodnotenie plnenia cieľa prerozdelením úspor

Podľa uvedenej tabuľky v rokoch 2014, 2016 a 2017 nebol reálne dosiahnutý cieľ úspor energie. V roku 2015 a 2018 bol cieľ úspor energie budov výrazne presiahnutý, pričom sa dosiahli rozdielové zostatky +38,89 GWh v roku 2015 a +30,37 GWh v roku 2018. Keďže smernica umožňuje jeho prerozdelenie medzi ostatné roky (3 roky pred/po), po prerozdelení tohto rozdielového zostatku je možné vyhodnotiť, že **SR každoročne dosahovala plnenie cieľa úspor v rokoch 2014 až 2018.**

V roku 2018 máme k dispozícii nový rozdielový zostatok vo výške +30,37 GWh, ktorý bude možné využiť pri vyhodnotení za roky 2019 a 2020. Rozdielový zostatok 38,89 GWh Slovenská republika v roku 2018 nevyužila, nakoľko dosiahla 158,2 % ročné plnenie.

Obr. 1: Ročné plnenie cieľa v rokoch 2014-2018

Zdroj: SIEA – Monitorovací systém energetickej efektívnosti (MSEE)

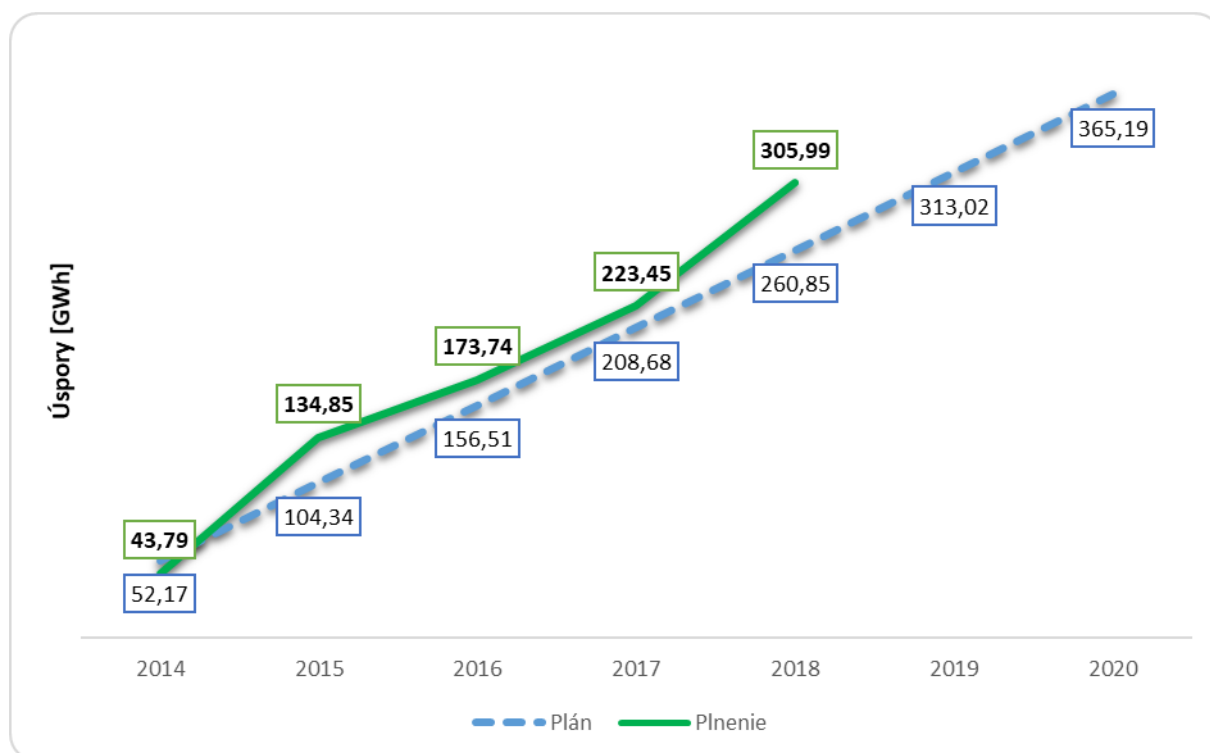
Vyhodnotenie plnenia cieľa súčtovou metódou

Tab. 3: Úspora energie vo verejných budovách podľa článku 5 smernice - trajektória

Rok	Súčet ročných cieľov GWh	Ročné plnenie GWh	Súčet ročných plnení GWh	Plnenie podľa súčtov %
2014	52,17	43,79	43,79	83,94%
2015	104,34	91,06	134,85	129,24%
2016	156,51	38,89	173,74	111,01%
2017	208,68	49,71	223,45	107,08%
2018	260,85	82,54	305,99	117,30%
2019	313,02			
2020	365,19			
Spolu	365,19	305,99		

Na základe informácií dostupných k termínu spracovania ročnej správy je plnenie cieľa podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ k 31.12.2018 súčtovou metódou na úrovni 117,30 %. To znamená, že trajektória úspor k roku 2018 bola naplnená, respektíve presiahnutá o 17,3 %.

Obr. 2: Úspora energie vo verejných budovách podľa článku 5 smernice 2012/27/EÚ

Zdroj: SIEA – Monitorovací systém energetickej efektívnosti (MSEE)

Úspory energie vo verejných budovách boli dosiahnuté najmä:

- dôslednou aplikáciou požiadaviek zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov na dodržiavanie minimálnych požiadaviek pri výstavbe nových budov a pri významnej obnove existujúcich budov, vrátane poskytovania odborného poradenstva (SIEA, MDV SR, MH SR) o výhodách obnovy budov nad rámec minimálnych požiadaviek,

- podporou zlepšovania tepelno-technických vlastností verejných budov (budovy štátnej správy a samosprávy) formou významnej obnovy nad rámec minimálnych požiadaviek financovanou z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) najmä prostredníctvom operačného programu Kvalita životného prostredia,
- podporou zvyšovania účinnosti technických zariadení vo verejných budovách a zlepšovania tepelno-technických vlastností verejných budov v rozsahu menšom ako významná obnova (napr. výmena otvorových konštrukcií najmä okien, zateplenie strechy a pod.) financovanou najmä z národných zdrojov (napr. Envirofond, rozpočet štátnej správy a samosprávy).

Z pohľadu udržania kladného trendu obnovy budov aj v roku 2019 a 2020 s ohľadom na plnenie cieľa úspor energie vo verejných budovách je dôležité venovať zvýšenú pozornosť projektom obnovy budov vo vlastníctve subjektov štátnej správy a najmä odbúravaniu bariér v čerpaní vhodných finančných prostriedkov. Na pozitívnom výsledku roku 2018 má najväčší podiel skutočný rozbeh čerpania finančných prostriedkov z EŠIF určených na obnovu štátnych a verejných budov. Z rozboru trajektórie plnenie plánu na obr. 4. vidno, že bez týchto prostriedkov Slovenská republika nedokáže plniť ambiciózne cieľ 52,17 GWh úspor pre čl. 5 smernice 2012/27/EÚ. Najväčšou bariérou je časová zdĺhavosť procesov verejného obstarávania, čo vysvetľuje dva roky zmeškaný štart plánovanej realizácie obnovy a teda aj lokálny deficit v rokoch 2016 a 2017.

4. Záver

V oblasti úspor energie v rámci budov si SR zvolila alternatívny prístup k naplneniu cieľa čl. 5 ods. 1 smernice 2012/27/EÚ v súlade s čl. 5 ods. 6 smernice. V rámci zvoleného alternatívneho spôsobu bol stanovený cieľ úspor energie 52,17 GWh/rok.

Na základe zmonitorovaných údajov z podkladov ÚOŠS a podriadených organizácii je možné vyhodnotiť úspory energie dosiahnuté obnovou budov v pôsobnosti ústredných orgánov štátnej správy a podriadených organizácii realizovaných v roku 2018 vo výške **1,613 GWh**, čo predstavuje **3,1%** z cieľa úspor energie budov.

Na základe alternatívneho prístupu a na základe dostupných údajov ku dňu uzávierky 22.3.2019 je možné vyhodnotiť predbežnú hodnotu úspor energie dosiahnutú obnovou verejných budov realizovaných v roku 2018 vo výške **82,54 GWh**, čo predstavuje ročné plnenie cieľa na **158,2%**. Po zohľadnení deficitu plnenia v rokoch 2016 a 2017 to predstavuje **117,30%** plnenie celkového cieľa úspor energie budov pre obdobie 2014-2018 metódou prerozdelenia.